

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum possit esse aliquid scitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

fides est de principiis theologice: ipsa verò theologia est de conclusionibus ex ipsis principiis. Secundo, quia theologia nostra, licet secundum suam speciem sit scientia, non tamen est in statu scientia. Habet enim imperfectum statum: sicut perfectiua quae geometrica secundum suam speciem est scientia subalternata: sed non venient adhuc ad perfectum statum scientiae: & propterea non facit scire nisi inchoatè, & imperfectè, quia ut dicitur in primo Post. Non facit scire resolutione neque ad principia evidentia sibi.

¶ 4 Præter. Opinio plus distat a scientia, quàm fides, cum fides dicatur esse media inter opinionem, & scientiam: sed opinio, & scientia possunt esse aliquo modo de eodem, ut dicitur in 1. Post. ergo etiam fides, & scientia.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit, quod apparentia non habent fidem, sed agnitionem. Ea ergo, de quibus est fides, agnitionem non habent: sed ea, quae sunt scita, agnitionem habent. ergo de eis, quae sunt scita, non potest esse fides.

RESPON. Dicendum, quod omnis scientia habetur per aliqua principia per se nota, & per consequens usita: & ideo oportet quatenusque sunt scita, aliquo modo esse usita. Non autem est possibile, quod idem ab eodem sit visum, & creditum, sicut supra dictum est. Vnde etiam impossibile est, quod ab eodem idem sit scitum, & creditum. Potest tamen contingere, ut id quod est visum, vel scitum ab uno, sit creditum ab alio. Etenim quae de Trinitate credimus, nos visuros speramus, secundum illud 1. ad Cor. 13. Videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem facie ad faciem: quam qui dem visionem iam angeli habet. Vnde quod nos credimus, illi vident. Et sic similiter potest contingere, ut id quod est visum, vel scitum ab uno hoie, etiã in statu usque sit ab alio creditum, qui hoc demonstratiuè non nouit. Id tamè quod cõiter omnib. proponitur hominib. ut credendum, est cõiter non scitum. Et ista sunt, quae simpliciter fidei subsunt: & ideo fides & scientia non sunt de eodem.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod infideles, eorum quae sunt fidei, ignoratiam habent: quia nec vident, nec sciunt ea in seipsis, ut cognoscant ea esse credibilia: sed per huc modum fideles habent eorum notitiã, non quasi demonstratiuè, sed in quatuor p lumen fidei videntur esse credenda, ut dictum est. AD SECVNDVM dicendum, quod rones, quae inducuntur a sanctis ad probandum ea, quae sunt fidei, non sunt demonstratiuae, sed persuasiones quaedam manifestantes non esse impossibile, quod in fide proponitur: vel procedunt ex principiis fidei. s. ex autoritatib. sacrae scripturae, sicut dicit Dion. 2. ca. 7 de diu. no. Ex his autem principijs,

A opinantem, & sic de alijs. Non enim distinctio horum in hoc consistit, quod credens ut sic, non videat: ut opinans existimet possibile aliter se habere, ut sciens videat &c. Sed in hoc, quod subiectum, de quo simpliciter, & absolute verificatur credere. A esse, de eodem non potest simul verificari, scire A esse: & similiter est de opinione & scientia. At si quis aliter diffinitur voluerit hos terminos, non erit quod cum eo de re, sed de uocabulis, quam eis relinquo. Cum autem audis differentiationem inter opinantem, & scientem in existimando, vel non existimando, impossibile aliter se habere, memento quod quia bonum contingit ex causa integra, malum autem ex particularibus defectibus. ideo ad hoc, quod aliquis sit sciens, existimatur, quod impossibile sit aliter se habere & secundum se, & secundum existimationem nostram: sed ad hoc, quod sit opinans, quicquid horum deficiat, sufficit. Si enim conclusio, vel ratio secundum se est impossibilis aliter se habere, & ab hoc non penetratur quod sit talis, opinans est. Et similiter si ratio, aut conclusio possibilis est aliter se habere, & iste putat, quod impossibile sit aliter se habere, opinans est secundum naturam sui status, aliunde neficiens illudmet: quia non ex meritis notitia, sed propria phantasia existimat impossibile esse aliter se habere, & in ueritate subiectum talis notitiae deberet estimare esse possibile aliter se habere.

AD TERTIVM dicendum, quod ea, quae demonstratiuè probari possunt, inter credenda numerantur, non quia de ipsis simpliciter sit fides apud omnes, sed quia praecoguntur ad ea quae sunt fidei, & oportet ea, saltem per fidem, praesupponi ab his, qui eorum demonstrationem non habent.

AD QVARTVM dicendum, quod sicut Philosophus ibidem dicit, quod diuersis hominibus de eodem opinio potest haberi scientia, & opinio, sicut & supra dictum est de scientia & fide: sed ab uno & eodem potest haberi fides, & scientia de eodem secundum quid. s. de subiecto, sed non secundum idem. Potest enim esse, quod de una & eadem re aliquis aliquid sciat, & aliquid aliud opinetur. Et similiter de Deo potest aliquis demonstratiuè scire, quod sit vnus, & credere quod sit trinus: sed de eodem secundum idem non potest esse simul in uno homine scientia nec cum opinione, nec cum fide, alia tamen, & alia ratione. Scientia enim cum opinione simul esse non potest simpliciter de eodem: quia de ratione scientiae est, quod id quod scitur, existimetur esse impossibile aliter se habere. De ratione autem opinionis est, quod id quod est opinatum, existimetur possibile aliter se habere: sed id quod fidei tenetur, propter fidei certitudinem existimatur etiam impossibile aliter se habere: sed ea ratione non potest simul idem, & secundum idem esse scitum, & creditum: quia scitum est visum, & creditum est non visum, ut dictum est.

AD QVINTVM dicendum, quod id quod est visum, vel scitum ab uno, sit creditum ab alio. Etenim quae de Trinitate credimus, nos visuros speramus, secundum illud 1. ad Cor. 13. Videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem facie ad faciem: quam qui dem visionem iam angeli habet. Vnde quod nos credimus, illi vident. Et sic similiter potest contingere, ut id quod est visum, vel scitum ab uno hoie, etiã in statu usque sit ab alio creditum, qui hoc demonstratiuè non nouit. Id tamè quod cõiter omnib. proponitur hominib. ut credendum, est cõiter non scitum. Et ista sunt, quae simpliciter fidei subsunt: & ideo fides & scientia non sunt de eodem.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod infideles, eorum quae sunt fidei, ignoratiam habent: quia nec vident, nec sciunt ea in seipsis, ut cognoscant ea esse credibilia: sed per huc modum fideles habent eorum notitiã, non quasi demonstratiuè, sed in quatuor p lumen fidei videntur esse credenda, ut dictum est. AD SECVNDVM dicendum, quod rones, quae inducuntur a sanctis ad probandum ea, quae sunt fidei, non sunt demonstratiuae, sed persuasiones quaedam manifestantes non esse impossibile, quod in fide proponitur: vel procedunt ex principiis fidei. s. ex autoritatib. sacrae scripturae, sicut dicit Dion. 2. ca. 7 de diu. no. Ex his autem principijs,

ARTICVLVS VI.

¶ Vtrum credibilia sint per certos articulos distinguenda.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod credibilia non sunt per certos articulos distinguenda. eorum enim omnium, quae in sacra Scriptura continentur, est fides habenda: sed illa non possunt reduci ad aliquem certum numerum propter sui multitudinem. ergo superfluum videtur articulos fidei distinguere. ¶ 2 Præter. Materialis distinctio cum

¶ Super Questionis prima articulum sextum.

IN art. 6. responsione ad secundum aduerte, quod cum dicitur: Ratio formalis ex parte nostri, ly ex parte nostri, diminuit a ratione formali obiecti simpliciter: & propterea non ualet argumentum. Non uilum est ratio formalis obiecti fidei ex parte nostri, ergo est ratio formalis obiecti fidei. Et huc pronenit, quod quotquot arriuerunt rationes ad probandum, quod non uilum non est ratio formalis obiecti fidei, nihil contra auctoritatem

p.p.q.1.ar.2

li.1. Post. tex. 43. to. 1. ar. pze.

D. 610.

In cor. art. & ar. pze.

s. di. 25. q. 1. ar. 1. corp. & ar. 2. ad 6. & 1. cor. 15. pti.